

Magyar Energia Szimpózium MESZ 2013

A Kárpát-medence magyar energetikusainak 17. találkozója.

2013. szeptember 26-án Budapesten a Klebelsberg Kultúrkúriában (Pesthidegkúton) rendezte meg a Magyar Energetikai Társaság (MET) a Kárpát-medence magyar energetikusainak 17. találkozóját. A szimpózium társ-szervezői: Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület (ETE), Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) és Magyar Mérnöki Kamara (MMK). A szimpózium szervezőinek célja a Kárpát-medencei magyar szakemberek számára találkozási fórum biztosítása, információcserre, kapcsolatépítési lehetőségek biztosítása és nem utolsósorban a fiatalok bevonása. A szimpóziumon számos egyetem és szakember képviselte a Kárpát-medence országait. Romániából nagyváradi és kolozsvári szakemberek vettek részt a rendezvényen.

A rövid zenei bevezető után dr. Garbai László, a MET elnöke megnyitotta a szimpózium előadásait. A résztvevőket köszöntötték a Hidegkúti polgármester részéről, illetve a társ-szervezők részéről is. A szimpózium bevezető előadását „Európai és hazai áttekintés” címmel dr. Molnár László, ETE főtitkár tartotta. Az előadások tematikája nagyon széles skálán mozgott, összesen 14 érdekes előadás hangzott el. Az előadásokat nagyszámú hozzászólás követte. Magyarországgal szomszédos országokat képviselő szakemberek részéről 6 előadás hangzott el.

Az előadások közül meg kell említeni az erdélyi előadók, Árva Csaba (Nagyvárad) „Helyzetjelentés a romániai szelérőművek működéséről- avagy az érem másik oldala” és Vallasek István (Kolozsvár), „Fotovillamos áramtermelés Romániában” című előadásait.

Külön ki kell említeni a MET ifjúsági tagozatának tevékeny részvételét a szimpózium lebonyolításában, 2 érdekes előadás tartásában és a szimpózium értékelésében. Az ök megállapításai alapján a hozzászólások kapták a legmagasabb osztályzatot.

A szimpózium zárása után a résztvevők átmentek a közeli máriaremetei Kisboldogasszony Bazilika kertjében található, a helyi civil szervezetek által tíz esztendeje létrehozott Szent Korona Dombhoz, amely eddig mintegy ezer kárpát-medencei helyszérből hozott marék föld hozzáadásával a magyarság összetartozását jelképezi. Itt helyezték el a résztvevők a magukkal hozott egy-egy marék földet.

A szimpózium a Tanne Hotel vendéglőjében közös vacsorával zárult.

Ezúton is köszönjük a Magyar Energetikai Társaságnak a szíves meghívást, vendéglátást!

Dr. Biró Károly-Ágoston
az Energetika-Elektrotechnika
Szakosztály elnöke

Országos Erdészeti Egyesület 144. Vándorgyűlése

Az Országos Erdészeti Egyesület 144. vándorgyűlése a Vértesi Helyi Csoport szervezésében került megrendezésre július 12-13. között. A vándorgyűlés mottója – Fenntartható megélhetés – Erdőgazdálkodás a szénbányászat után.

A vándorgyűlésnek a tatai Öreg Tó Kemping adott otthont, míg az ünnepi közgyűlés a tatabányai Jászai Mari Színházban került megrendezésre.

Az EMT Erdészeti Szakosztályát, valamint az O.E.E. Erdélyi Helyi Csoportját öt személy képviselte a rendezvényen.

Az ünnepélyes megnyitóra a vándorgyűlésnek helyet adó tatai Öreg Tó Kemping területén került sor, ahol Lomniczi Gergely főtitkár üdvözölte a megjelenteket, valamint a Kínai Állami Erdészeti Szolgálat vezetőit köztük Chen Shixian igazgató helyettesét.

A házigazdák nevében Kocsis Mihály vezérigazgató köszöntötte a résztvevőket.

A Magyar Köztársaság Kormánya részéről Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes üdvözölte a vándorgyűlés résztvevőit.

A hivatalos megnyitó után a szakmai programok következtek.

A vándorgyűlés programjai keretében a Vértesbe és Gevecsérbe szervezett programok során a múlt felidézésével került bemutatásra a Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt. gazdálkodásának, térségi szerepvállalásainak eredményei és aktuális feladatai.

A Vándorgyűlés résztvevői öt program közül választhattak.

1. Kultúrtörténeti emlékek bemutatása
2. Déli Vértes erdőgazdálkodása
3. Megújuló energia források hasznosítása
4. Közjóléti tevékenység és lóteri erdőgazdálkodás
5. Bányarekultiváció

A programok az első napon, július 12-én voltak megrendezve.

A Kultúrtörténeti emlékek bemutatása keretében a résztvevők meglátogatták a Monostori Erődöt, valamint az Eszterházy Kastélyt Tatán.

A Monostori Erőd a Komáromi erődrendszer része, Közép-Európa legnagyobb újkori erődítménye. Korának legfejlettebb haditechnikai elvei alapján a legigényesebb építési technikával készült, ezért akkoriban erővel senki nem tudta elfoglalni.

Az Eszterházy Kastély a tatai tóparton található. A résztvevők itt megtekinthették a Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segélyszemélyzet Országos Egyesülete (MEVME) kiállítását.

A program végén Tata város központjában (MEVME) emlékmű avatásra került sor.

Zámbo Péter az OEE elnöke tartott ünnepi megemlékezést.

A Déli Vértes erdőgazdálkodása program első helye a Csákberény Juhdöglő völgyi ősbükkös volt. Az erdőrészlet 10,29 ha területű idős bükkös állomány kb. 230 éves ősbükkös, amely 4 hektáros magterületén a hektáronkénti fatömeg megközelíti a 800 köbmétert.

A második bemutató hely a bagolyhegyi volt bauxit bányában a boksa faszén égetésének bemutatása, a faszén égetés történetének, munkafolyamatainak ismertetése volt.

A faszénégetést itt is mint Erdélyben farkaslaki szénégetők végezték.

A harmadik bemutató hely az 1945 januárjában az oroszokkal vívott harcokban a Vértesben hősi halált halt magyar katonák emlékére állított emlékmű volt.

Szakács Sándor, az Erdészeti Szakosztály elnöke

(folytatás a 6. oldalon)

EMT-KONFERENCIÁK

XIX. Nemzetközi Vegyészkonferencia 2013. november 21-24., Nagybánya

Helyszín:

Hotel MARA, Nagybánya

Szervezők:

Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT),
Kémia Szakosztály
Babeş-Bolyai Tudományegyetem,
Magyar Kémia és Vegyésztechnológiai Intézet

Plenáris előadások:

Prof. Dr. Fülöp Ferenc, Szegedi Tudományegyetem
Ciklusos β -aminosavak szelektív átalakításai
Prof. Dr. Hargittai István, Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem
Fizikusok mint kémikusok
Prof. Dr. Kilar Ferenc, Pécsi Tudományegyetem
Lipopoliszacharidomika
Dr. Noszticzius Zoltán, Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem
A klór-dioxid titka
Prof. Dr. Rédey Ákos, Pannon Egyetem, Veszprém
Az ajkai vörösiszap katasztrófa után három évvel

Témakörök:

alkalmazott kémia, analitikai kémia, biokémia, fizikai kémia,
gyógyszerkémia, környezeti kémia, műanyag és gumiipari
kémia, szerves kémia, szervesetlen kémia, oktatás-módszertan.

A konferencia előzetes programja:

november 21., csütörtök
érkezés, elszállásolás
du. 17.00 órától konferencia megnyitó és
plenáris előadások

november 22., péntek
plenáris előadások
doktorandusz plénum
poszterek megtekintése
szekció-előadások

november 23., szombat
szekció-előadások
diák-poszterek bemutatása
nagybányai városnézés

november 24., vasárnap
hazautazás

Résztevők jelentkezését várjuk!
Bővebb információk, jelentkezési lapok
a konferencia honlapján: <http://chem.emt.ro/>.

XIII. Erdészeti Szakkonferencia Székelyudvarhely, 2013. október 18-19.

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság Erdészeti Szakosztálya és az Országos Erdészeti Egyesület Erdélyi Helyi Csoportja közösen az Erdészeti Tudományos Intézettel 2013. október 18-19. között szervezi meg a hagyományos *Erdészeti Szakkonferenciát* Székelyudvarhelyen.

Érdeklődők jelentkezését várjuk az alábbi telefonszámokon
0751049491, 0747219858, 0740015839, 0266-210832
vagy e-mail-eken:
ospodorhei@gmail.com, orboki@gmail.com, szakacsek@gmail.com

Szakács Sándor, Erdészeti Szakosztály vezető
Orbók Ilona, Erdészeti Szakosztály titkár

Nyomdavidilág

VII. Számítástechnikai nyomdászkonferencia

Marosvásárhely, 2013. november 15.

Helyszín: a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház kisterme,
a 19. Nemzetközi Könyvvásár keretében.

Köszöntők:

Köllő Gábor – EMT elnök
Czegzi Sándor – a marosvásárhelyi polgármester tanácsadója

Káli Király István,
Romániai Magyar Könyves Céh elnöke, Marosvásárhely:
A céh szakmai tevékenysége sikerek és kudarcok tükrében

Oláh-Gál Róbert, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem,
Csíkszereda:

A Bolyaiak és a könyvek

Czegzi Magdolna,
az EMT Marosvásárhelyi Fiókszervezetének ügyvezetője:

Digitalizált Bolyai hagyaték

Spielmann Mihály, Teleki Téka Alapítvány, Marosvásárhely:

A marosvásárhelyi nyomdászat kezdeteihez

Ratkovics Péter, Partners Hungary, Budapest:

Túlélési technikák a nyomdaiparban

Iváncsics Péter, PRSC, Budapest:

Keménytáblás kötetzet kis és közepes nyomdákban

Levezető elnök:

Hoch Sándor, Grafycolor Stúdió, Kolozsvár

XVI. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferencia

2014. április 3-6., Székelyudvarhely

Szervező:

az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT)
Bányászati, Kohászati és Földtani Szakosztálya

A konferencia programja:

április 3., csütörtök: délután regisztráció, elszállásolás
április 4., péntek: egész napos szakmai kirándulás
április 5., szombat:

dél előtt: – konferencia megnyitó
– plenáris előadások
dél után: – szekció-előadások
– poszterek megtekintése

április 6., vasárnap: hazautazás

Bővebb információk, jelentkezési lapok 2013. november 1-től a
konferencia honlapján lesznek elérhetőek: <http://bkf.emt.ro>.

Kapcsolattartó: Pap Tünde, tunde@emt.ro.

EMT tisztújító küldöttgyűlés

2013. november 30-án EMT tisztújító küldöttgyűlést tartunk Kolozsváron az EMT székházban. Mivel az EMT elnökségének 4 éves mandátuma idén lejár, a Küldöttgyűlésen választásokra kerül sor, amelyen elnököt, illetve elnökhelyetteseket választunk.

Az elnöki és elnökhelyettesi tisztségekre pályázó EMT tagokat kérjük 2013. november 15-ig adják le pályázataikat az EMT kolozsvári titkárságára.

TÁRSSZERVEZETEINK

Rendezvényei

A Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság 29. Vándorgyűlése

A Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság (MFTTT) a 29. Vándorgyűlését Sopronban, 2013. július 11–13. között, a Nyugat-Magyarországi Egyetem székhelyén tartotta. A rendezvény fő témaköre: „Új jogszabályok és alkalmazásuk tapasztalatai a földmérés és térképészet területén”. E kiemelkedő anyaországi szakmai rendezvényen az EMT Földmérő Szakosztálya részéről Dr. Ferencz József és Dr. Suba István, külön meghívottként Ferencz Irén vettek részt. Alkalmunk volt egy tartalmas, az újonnan elfogadott, földdel és földméréssel kapcsolatos jogi keretből adódó, az állam által meghatározott és elvárt időszzerű megoldandó földmérési feladatokra összpontosító szakmai fórumon részt venni. Július 11-én megnyitó plenáris üléssel kezdődött a vándorgyűlés tudományok szánt munkálata. Dr. Ádám József akadémikus, az MFTTT elnöke megnyitó beszédét a Vidékfejlesztési Minisztérium, a Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron város képviselőinek, majd az EMT részéről Dr. Ferencz József köszöntései követték. Ezután a Vándorgyűlés 147 résztvevője három plenáris ülésen és három szekcióban tíz szekcióülésen összesen 59 előadást kísért figyelemmel. Az előadások a szakmát érintő aktuális feladatok széles skáláját célozták meg: törvények, jogszabályok, földhivatali munkák, feladatok, távérzékelés, geodéziai alkalmazások, szakmai kérdések, FÖMI szolgáltatások, kutatás-fejlesztés. Az ifjúsági szekcióban a 7 színvonalas előadást meghallgatva kijelenthető, hogy van utánpótlás, van ki átvegye a jövő szakmai feladatait. Ez a valóság számunkra követendő irányként értelmezhető, amelyre törekednünk kell. A színvonalas cégbemutatók bővítették a szakmai információszerezés lehetőségeit.

A szakmai program feszes volt, de a jó szervezésnek köszönhetően zökkenőmentesen zajlott le. A tudománnyal telített tevékenységek utáni lazítást és szórakozást, eszmecsere-t a hagyományos baráti vacsora és állófogadás biztosították. Számunkra külön élmény volt a vándorgyűlés harmadik, záró napján szervezett Fertő tavi szakmai hajókirándulás, amelynek során egy érdekes, az államhatár ott lévő és általunk is azonosított pontjairól szóló érdekes előadást követhettünk.

Egy élményekben, szakmai információkban gazdag rendezvényen vettünk részt, ami nagyban hozzájárul társaságaink közti hagyományos együttműködés további erősítéséhez.

Dr. Ferencz József
az EMT Földmérő Szakosztályának elnöke

Márton Gyárfás Emlékplakett

SZAKOSZTÁLYI HÍREK

Tudománytörténeti Szakosztály

Erdélyi tudománytörténeti évfordulók

2013. szeptember–október
(földtan–bányászat)

Gróf széki TELEKI Domokos, Erdély igen fiatalon elhalálozott nagy tudós-reménysége 240 éve, 1773. szeptember 5-én született a maroszéki Sáromberken. Kettős kerek évfordulója révén emlékezünk rá, mint az erdélyi ásványgyűjtők külhonban is nagy elismerést kiváltó képviselőjére.

Mint TELEKI Sámuel (1739–1822) udvari kancellár fia, 1781-től, Nagyenyeden, BENKE Mihály (1757–1817) irányítása alatt tanult ásványtant, történelmet, államtudományokat és néprajtot. 1788-tól kezdve Bécsben, majd 1791–1793 között Pesten tanult jogot. Tanulmányai végeztével rövid ideig, mint jegyző működött Biharban, de fellépő betegsége miatt, gyógyulását keresve feladta, s külföldre utazott: Karlsbadba és Szászországba. A már korábban is ásványgyűjtő fiatalember ez idő tájt került közvetlen kapcsolatba az akkori Európa ásványtannal foglalkozó szakembereinek legelittebb társaságával. Ásványgyűjtői és szakértői minőségében oly nagy elismerésre tett szert, hogy a Jénai Ásványtani Társaság (*Societät für gesammte Mineralogie*) nemcsak tagjává választotta, de ő lett annak első elnöke is. Hazatérte után ugyan Marosvásárhelyt a királyi tábla ügynökéként tevékenykedni kezdett, de betegsége hamar ledöntötte, és alig betöltött 25 éves korában, 1798. szeptember 16-án (215 évvel ezelőtt) meghalt. A Marosvásárhelyi Református Kollégiumra hagyott ásványgyűjtőmánya modern feldolgozása SZAKÁLL Sándor neves miskolci mineralógus irányítása alatt megkezdődött.

SZÁDECZKY-KARDOSS Elemér akadémikus 110 évvel ezelőtt, 1903. szeptember 10-én született Kolozsvárt, SZÁDECZKY Gyula (1860–1935 [röla lásd sorozatunkból: *EMT tájékoztató XXI/11–12.*]) akkori tanszékvezető professzor fiaként. Minden bizonnyal, az apai szellemi és szakmai gondoskodás volt a meghatározó rendkívül sikeres tudományos pályáján.

A kolozsvári Református Kollégium elvégzése után, Budapesten iratkozott be az egyetemre, melynek elvégzése után ugyanott, doktorátust szerzett. Doktori dolgozatát Eötvös-díjjal tüntették ki. Végzése után tanársegédként működött a Soproni Bányá-, Kohó és Erdőmérési Egyetemen. 1931-ben már egyetemi magántanári oklevelet szerzett Budapesten, így 1936-tól a soproni egyetem Ásvány–Földtani Tanszékének professzora lett. Mikor az egyetemet Miskolcra költöztették (1948), két éven át az átalakított Nehézipari Műszaki Egyetem első rektora lett. 1951-ben meghívták a Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Ásvány–Közvetlen Tanszékére, ahol 1955-ben megszervezte a Magyar Tudományos Akadémia általa később felvirágoztatott Geokémiai Kutatólaboratóriumát. Bámulatos otthonossággal működött a földtan sok területén, egy-egy időszakban ezeknek különös hangsúlyt adva. Kristálytannal, kristályoptikával kezdte, majd üledéktannal folytatta (a kavicsok tanulmányozásának máig használt módszerét [cpv-módszer] dolgozta ki), korszakalkotó monográfiát állított össze a Kis-Alföld pannóniai képződményeiről, közben elsőnek ismerte fel a negyedidőszaki talajfolyások jelenlétét a Kárpát-medencében, a medenceperemi teraszok megfelelőségét a süllyedő térségek üledékciklusai-val a negyedidőszakban. Aztán a szénképződés tanainak nagymestere (e téren írt monográfiájával a második Kossuth-díjat szerezte meg), majd az agyagásvány-kutatás nemzetközileg elismert úttörője lett. A geokémia területén is világra szóló felismerések tudhatók be neki. Ugyanakkor, a metamorf folyamatok modellezésében is úttörő kísérletezéseket kezdeményezett. Amikor körvonalazódni látszott az új globális tektonika, ennek magyarországi élharcosa, a Kárpát-medence fejlődésének ilyen alapú legkorábbi értelmezője lett. A természet ciklikusságának nagyságrendi szabályosságait kutatta, új tudományt akart indítani (geonómia). És akkor még egy szót sem szoltunk oktatói, tudomány-szervezési, folyóirat-szerkesztői, közéleti munkásságáról. Nyilván, munkásságának hatékonysága és jelentősége függvényében, áradtak felé a ki-tüntetések, nemzetközi elismerések, meghívások. De egyszer mindennek vége szakad. 79 éves korában, 1984. augusztus 23-án érte utol a halál Budapestén – kortársai megítélésében: korán és váratlanul. Önmagában, csak az Erdély területére vonatkozó irodalmi munkássága is, előkelő helyet biztosítana számára a mi tudománytörténeti panteonunkban.

Wanek Ferenc

(folytatása a következő oldalon)

SAKOSZTÁLYI HÍREK

Tudománytörténeti Szakosztály

(folytatás az előző oldalról)

Erdélyi tudománytörténeti évfordulók

PHLEPS, Otto az az erdélyi szász geológus, kinek érdemeit gyalázatosan elfelejtette a honi tudománytörténet. Pedig ő volt az egyetlen hazai szakember NYULAS Ferenc (1758–1808) után, aki a kissármási gázkitörést (1908) megelőzően (!) konok hittel hirdette, hogy az Erdélyi-medence jelentős szénhidrogén-kincseket rejt, s mindezt helytálló tudományos adatokkal támasztotta alá.

A kortárs magyar szakmai világ nem hitt neki. **Kettős kerek évfordulója is van** ebben a hónapban: **születésének 145.** illetve, **halálának 85. Nagyszébenben** született 1868. **szeptember 12-én.** Iskoláit szülővárosában végezte el, majd Marburgban, Kolozsvárott és Berlinben folytatta egyetemi tanulmányait. Különösen nagy hatással lehetett rá a Kolozsvári Tudományegyetem földtan professzora, KOCH Antal (1843–1927), hiszen nemcsak az ő mesterségét követte (abban az időben még egyik egyetemen sem volt szakosított geológus-képzés), de írásaiban feltűnően gyakran, és kiemelt tisztelettel hivatkozott rá és műveire. Később, amikor már Nagyszébenben középiskolai tanárként tanított (az után, hogy néhány éven át Bonyhán magyarul oktatott), újból visszatért Marburgba, vegytani tudását gyarapítani (1903). Nyilván, a szénhidrogén-telepek tanulmányozásában való elmélyülés hajtotta, hiszen később is kizárólag a földtannal foglalkozott, még véletlenül sem írt szigorúan kémiai tárgyú dolgozatot. Ellenben keményen sportolt, hogy terepezéseinek megfelelően a kihívásoknak. Első egyetemi tanulmányai befejeztével, belépett a Nagyszébeni Természettudományi Társaságba (*Siebenbürgische Verein für Naturwissenschaften zu Hermannstadt*), nem sokkal annak megújulása előtt (1893-ban). Így, aktív részese lett az új épületben való berendezkedésnek, gyűjteményrendezésnek és bővítésnek, hiszen átvette az Ásványtani Gyűjtemény múzeumóri teendőit, híven végezve azokat. Közben magánzó földtanásként, Wilhelm PAUL brassói gyáripáros megbízása révén, 1900-tól az Erdélyi-medence neogén üledékeit tanulmányozta, szénhidrogéntelepek felkutatása céljából. Munkájához egy időre társult két németországi kutató is: Konrad OEBBEKE (1853–1932) és Max Ludwig BLANCKENHORN (1861–1947), akiket pedig, a nagyszébeni polgármester bízott meg Erdély nyersanyagkincseinek felmérésével. Egymaga megállapította, hogy az Erdélyi-medence neogén üledék-sora jelentős szénhidrogéntelepeket tartalmaz, melyek antiklinális-csapdákba keresendők. Ezek biztos felszíni jeleit állapította meg többek közt Bázna és Udvarhely környékén. OEBBEKE és BLANCKENHORN igazolták PHLEPS állításait, de a vállalkozói és tudós világ is kétkedve fogadta eredményeiket. Két helyt fűréssal való megkutatást ajánlottak: Bázna és Nagyekmezőn. Mindkét helyet utóbb – nyilván, a kálisóra mélyített kissármási gázkitörés után – a gázboltzatot tengelyében fűrték meg, mindkettő óriási gázkitöréssel, öröktűzzel igazolta PHLEPS helyes megítélését. Kissármás esete után a földgáz magyar állami kutatásába is bevonták PHLEPS-t, mintegy utólagos elismerésként, sőt más nyersanyagkutatással is megbízta a Magyar Királyi Földtani Intézet. Mennyire más lett volna minden, ha szavának hamarabb adnak hitelt! Nyilván, az erdélyi földgáz felfedezéséért mások aratták le a babérokat. Szakmai tevékenysége azonban nem merült ki ennyiben. Már korábban, Albrecht PENCK (1858–1945), a geomorfológia világszintű megalapozójának személyes ismerete révén, a negyedidőszaki eljegesedés nyomainak tanulmányozásával a Kárpátokban is behatóan foglalkozott, sőt, ennek az időszaknak az Erdélyi-medencebeli nagyemlős-leleteivel is. Tisztánlátására jellemző, hogy amikor Alfred WEGENER (1880–1930), a kontinensek úszása elmélet megteremtőjét a geológus világ kifütyölte – mert meteorológus volta ellenére a földtant akarta sarkából kifordítani –, nézeteit PHLEPS, kevéssel halála előtt, kitörő örömmel üdvözölte. Szülővárosában halt meg, 1928. **szeptember 20-án.**

Id. GAGYI PÁLFFY András 95 évvel ezelőtt, 1918. **szeptember 16-án** született, az Erdélyi-érchegység Ny-i végében, a Hunyad megyei **Godinesden**, bányász családból. Középiskolai végzése után, Temesváron, az ottani (román) műszaki egyetemen szerzett bánya- és kohómérnöki oklevelet 1941-ben.

Első munkahelye, a bécsi döntéssel Magyarországhoz visszakerült Nagybánya melletti, bányászattörténetileg is nevezetes kereszt-hegyi bá-

nyáknál volt. Innen helyezték át 1944-ben Recskre, a csonka Magyarország legjelentősebb szinesfémérc-telepére, ahol előbb az ércelőkészítő mű főmérnökeként (1948-ig), majd a bányavállalat igazgatójaként működött 1951-ig, amikor kiemelték a szakminisztérium érc- és ásványbányászati főosztályának helyettes vezetőjeként. Ugyanott, 1964-től igazgatóhelyettes, majd 1979-től 1984-es nyugdíjazásáig igazgatóként működött. 1988. május 23-án halt meg Budapesten. Bányászati irodalmi munkássága meghatározó, elsősorban az ércelőkészítés és ércfeldolgozás terén. Szívtügye végig a recskai érctelep fejlesztése volt, hol munkájának jeles továbbvivője éppen azonos nevű fia lett, aki mint az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) ügyvezető igazgatója, Társaságunk (EMT) töretlenül hű támogatója, a Bányászati, Kohászati és Földtani Konferenciáink egyik társszervezője.

BERWERT, Friedrich Martin, az Osztrák Császári Tudományos Akadémia levelező tagja emléktől **halála 95. évfordulóján (szeptember 22.)** idézzük fel, akit szülőhónában egyre kevesebben ismernek, emlegetnek – méltatlanul. **Segesvárt** született, 1850. november 13-án, evangélikus szász szülők gyermekeként.

(Édesapja Friedrich BERWERT patikus, édesanyja született: Susanna ROTH.) Iskoláit szülővárosában végezte, majd patikusi pálya felé indult, az érettségije után egy évvel, kezdő gyógyszerészi vizsgát is tett (1868-ban) ugyanott. Ezt követően, 19 évesen utazott fel Bécsbe, a császárvárosba, választott mesterségét tovább tanulni, de tanult Grazban és Heidelbergben is, egyre közelebb kerülve a természettudományokhoz, jelenleg a vegytanhoz és ásványtanhoz. 1874-ben elszegődött tanársegédként a neves közettanász, Gustav TSCHERMAK (1836–1927) mellé, a Bécsi Egyetemre. [Megjegyzendő, hogy ő mellett sajtótította el csak kevéssel korábban KOCH Antal (1843–1927) is a kőzetmikroszkópia gyakorlatát, amit aztán szülőhazájában meghonosított.] Mivel TSCHERMAK a Császári Múzeum Ásványtárának igazgatója is volt egyben, BERWERT ott is bedolgozott, mint ásványelemző. Később, 1904-től az intézmény igazgatója lett. 1888-ban megvédte doktori dolgozatát a Heidelbergi Egyetemen. A Bécsi Egyetemen, ezt követően (1894-ben) nevezték ki a közettan rendkívüli egyetemi tanárnak, majd 1910-ben ugyanott, nyilvános rendes tanári rangot nyert el, melyet, mint hivatást, haláláig folytatta. Mint kutató, az ásványkémiaiban, elsősorban a szilikátok vegytanában, valamint a kőzetekben ért el nemzetközileg kiemelkedő eredményeket, de foglalkozott Erdély földtanával és az itteni ásványvizek vegyelemzésével, valamint a meteoritok tanulmányozásával is. Ugyanakkor, együttműködve Friedrich BECKE (1855–1931) és Ulrich GUBERMANN (1850–1924) világhírű kutatókkal, a metamorf folyamatok tisztázásában is elévülhetetlen, nemzetközileg elismert érdemeket szerzett – pontosan a metamorf szilikátásványok mélyreható ismerete révén. Mint a Bécsi Ásványtani Társulat alapító tagja (1901), a Német Ásványtani Társaság, a Nagyszébeni Természettudományos Társaság tagja, számos kitüntetést kapott eredményes munkásságáért. A hazai szász tudományosság végig szoros kapcsolatban állt, a szász közösség megbecsülésének tanúsítója, hogy az Erdélyi [szász] Honismereti Egyesület (Verein für Siebenbürgische Landeskunde) tiszteletbeli tagjává választák, egyben annak bécsi szakosztálya elnöki teendőivel bízták meg.

MAXIM, Ioan Alexandru őslénytan professzorról **halála 45. évfordulóján** emlékezünk. A Bethlen melletti **Alsóoroszfalun** született 1902. február 8-án, szegény parasztcsaládból. Az általános iskoláit szülőfalujában és Bethlenben, majd a középiskoláit Naszódon és Désen végezte. 1921–1925 között tanult a Ferdinánd Tudományegyetemen Kolozsvárt, ahol Ion POPESCU VOITEȘTI (1876–1944),

neves olténiai származású geológus és tanítómester felfedezettjeként, még diákkorában, mint preparátor működött, majd végzése után a tanszéken maradván, minden oktatói ranglétrán áthaladva, 1967-ig tanított – mindenk előtt, őslénytant. Nyugdíjba vonulása után is, mint konzulens professzor továbbra is ott működött, haláláig (1968. **október 13.**). Kutatóként, elsősorban az Erdélyi-medence sóelőfordulásai, azok felszínalaktani megjelenései, a rajtuk kialakult sóstavak, és a bennük fellépő heliotermitosság foglalkoztatta. Ebben is, rétegtani munkásságában is, elsősorban szűkebb szülőföldjének földtani viszonyai voltak a kiindulópontok. Bár őslénytant tanított, ilyen vonatkozású munkáit a legkülönbözőbb társszerzőkkel írta. Foglalkozott még az erdélyi meteoritokkal, valamint néhány tudománytörténeti írása kiemelkedő (KOCH Antalról és főművéről, Franz HERBICH és Guido STACHE 1863-as monográfiájáról, Ion POPESCU VOITEȘTI-ről). Egyetemi kutatói munkahelyem asztalán a mellékelt arcképet örököltem, mígem főnököm elterette, felvilágosítván engem, hogy a második világháborúban, mint vasgárdista tüntette ki magát.

Wanek Ferenc

DIÁKRENDEZVÉNYEK

Vegyész hallgatók budapesti nyári szakmai látogatása a BME-n

Budapest... gyönyörű főváros, nyüzsgő élet, lehetőségek sokasága... Felcsillan a kolozsvári vegyész hallgatók szeme a számukra megszervezett budapesti nyári szakmai látogatás hallatán. Egy hét, amely alatt megismerhetik a BME-n folyó kutatómunkákat és oktatási módszereket, egy hét, ameddig budapesti diákoknak érezhetik magukat.

2013. július 19-28. között került sor az immár hagyománnyá vált nyári szakmai látogatásra a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem jövőtől, amelyen a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Kémia és Vegyésztechnológiai Karáról 11 másodéves, kémia szakos hallgató vett részt.

Péntek hajnalban, érkezésünk után azonnal elfoglaltuk szállásunkat a Baross Gábor Kollégiumban, amely közel van a BME épületeihez és Budapest főbb látnivalóihoz is. Weiser László, fogadótanárunk útbaigazítása után megismertük a 3 kedves felvidéki diaktársunkat is, akik ugyancsak a nyári egyetemre érkeztek. Mivel hétfőig nem volt programunk, ezért e pár napot városlátogatással és szórakozással töltöttük.

Július 22-én, hétfőn a Fizikai Kémia és Anyagtudományi Tanszéken Dr. Hörvölgyi Zoltán köszöntő beszéde után kezdtük megismerni a BME tanszékeit. E tanszéken bepillantást nyertünk a kolloidkémiai csoport kutatómunkájába, a szol-gél bevonatok előnyéről, technológiájáról hallhattunk, megtudhattuk hogyan vonják be a sima szilárd felületeket filmvékony anyaggal, amely során egyes fizikai tulajdonságok módosíthatóak (pl. hidrofób réteg kialakítása). A lágy anyagok csoportja bemutatta a kolloidok tulajdonságait, felhasználhatóságát, külön kitértek a pH- és redoxérzékeny poliamino-savgélekre is. Megismerkedtünk a spektroszkópia csoport rendelkezésére álló műszerekkel, berendezésekkel, és a különféle optikai spektroszkópiái technikákkal. Utolsó megállónk a felületkémiai csoport laborja volt, ahol a szén nanorészecskék világa és felületkémiaja keltette fel érdeklődésünket.

Kedden délelőtt a Szerves Kémia és Technológia Tanszékre látogattunk el, ahol Weiser Diána előadásából megtanulhattuk a különféle enzim rögzítési technikákat (enzim rögzítés kötés révén, bezárás révén, illetve kombinált enzimrögzítés), ezek előnyét, illetve hátrányát. Megnéztük a biokémia laborjukat, az általuk használt műszereket és eszközöket, majd Kovács Klaudia ismertette kutatási témáját, és pár biokémiai fogalmat tisztáztunk velünk.

Délután a Richter Gedeon Nyrt. Gyógyszergyárba tett látogatásunk során megismerkedtünk a Richter Gedeon által 1901-ben alapított gyár történetével a gyógyszergyár múzeumában, majd a látogatásunk legérdekesebb része következett: betekinthettünk a gyógyszergyártás technológiájába. Csak ámultunk-bámultunk a kutatás, szintézis és analízis laborjaiban, valamint a gyár felülmű részlegében, látva a laborok felszereltségét, legmodernebb műszereiket.

Július 24-én délelőtt a Kémiai és Környezeti Folyamatmérnöki Tanszéken Dr. Deák András Kísérlettervezés című előadását hallgattuk meg, mely során meggyőződött minket egy adott technológia statisztikai modelljének előnyéről.

Szerda délután az MTA Kémiai Kutatóközpont laborjainak felszerelését tekintettük meg: elektronspin-rezonancia készüléket (ESR), amellyel para-mágneses vegyületeket vizsgálnak, hőbontó készüléket, elektromikroszkópokat, amellyel különféle nanoszerkezeteket tanulmányoz-

hatnak, illetve tömegspektrometriai készülékeket.

Csütörtökön a Szervetlen és Analitikai Kémia Tanszéken Dr. Szilágyi Imre mutatta be nekünk a hőbontó (TG-DTG-DTA) és porröntgen készülékeket, legizgalmasabb része pedig az volt, hogy saját magunk készíthettünk felvételeket a pásztázó elektronmikroszkóppal.

Július 26-án, pénteken újból a Fizikai Kémia és Anyagtudományi Tanszékre mentünk, ezúttal a Műanyag és Gumiipari Laboratóriumokkal ismerkedtünk Dr. Renner Károly és munkatársai jóvoltából: különböző színű műanyagokat fröccsmentettünk, tanulmányoztuk az extrudálás folyamatát, majd polimereket azonosítottunk fizikai és kémiai tulajdonságukat vizsgálva.

Vasárnap utaztunk haza, így szombaton lehetőségünk volt folytatni Budapest látnivalóinak, érdekességeinek felfedezését.

Egy élmény volt sétálni a Budai Várban, hajóközni a Dunán, csodálni a szökőkutat a Margit-szigeten, átélni a Deák Ferenc tér hangulatát, új barátokat szerezni, és még sorolhatnánk a végtelennek tűnő listát.

Ezúton is szeretnénk megköszönni az EMT-nek a támogatást, Weiser László fogadótanárunknak a szervezést, illetve mindenkinek, aki hozzájárult a nyári szakmai látogatásunk megszervezéséhez és lebonyolításához! Köszönjük!

Várhelyi Melinda

BBTE, II. éves vegyésztechnológus hallgató, kísérő

Nemes Tihamér Informatikai Tanulmányi Verseny a 2013-2014-es tanévben

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) és a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság szervezésében a 2013-2014-es tanévben a megszokott három fordulóban kerül sor a Nemes Tihamér Informatikai Tanulmányi Verseny lebonyolítására.

A versenyt három korcsoportban hirdetjük meg

- 1. korcsoport: 5-8. osztályosok
- 2. korcsoport: 9-10. osztályosok
- 3. korcsoport: 11-12. osztályosok

A verseny időpontjai

I. forduló, helyi szakasz:

- 2013. november 6., szerda (1. korcsoport: 14.00-16.00 óra)
- 2013. november 7., csütörtök (2-3. korcsoport: 14.00-17.00 óra)

II. forduló, erdélyi döntő:

- 2014. január 18., szombat (1. korcsoport: 9.00-12.00 óra, 2-3. korcsoport: 9.00-14.00 óra)

III. forduló, budapesti döntő:

- 2014. március 1., szombat (1. korcsoport: 11.00-14.00 óra, 2-3. korcsoport: 10.00-16.00 óra)

A verseny tárgya és követelményei

- informatikai és programozási alapismeretek, felhasználói és kezelői felületek kialakítása, különféle stílusú programozási nyelvek főbb jellemzői,
- informatika-alkalmazási alapismeretek az iskolai közismereti tárgyak, valamint az egyszerű adatfeldolgozás stb. témaköréből,
- problémamegoldás alapvető algoritmusok segítségével,
- rendszerszemléletű feladatmegoldás, programok kidolgozása.

Archívum (előző évek feladatai és megoldásai)

http://nemes.inf.elte.hu/nemes_archivum.html

Ajánlott irodalom: <http://nemes.inf.elte.hu/index.html#irodalom>

A verseny mindhárom fordulójában központi feladatsort oldanak meg a versenyzők, amelyet a javítók központi értékelési útmutató szerint javítanak. A versenyen semmilyen segédeszközt nem szabad használni.

Jelentkezés online, az EMT honlapján: <http://infoverseny.emt.ro/>

Jelentkezési határidő: 2013. október 15.

SZAKOSZTÁLYI HÍREK

Erdészeti Szakosztály

(folytatás az első oldalról)

Országos Erdészeti Egyesület 144. Vándorgyűlése

Megújuló energia források hasznosítása keretében bemutatásra kerültek a biomassa hasznosítása területén jelenleg alkalmazott technológiák, amelyek lehetővé teszik a biomassa gazdálkodás felkészítését és felhasználását.

A faapríték hasznosítása mellett a fabrikett, pelett és a mezőgazdasági melléktermékek energetikai felhasználásának ismertetésére került sor.

A program színhelye a pusztavári fűrészüzem területe volt.

A program zárásaként a résztvevők megtekintették a vértesszentkereszti kolostor megmaradt, még ma is impozáns épületét.

A Közjóléti Tevékenység és lőtéri gazdálkodás szakmai program keretében a résztvevők ellátogattak az Aggostyáni Arborétumba, ahol betekintést nyertek az erdőgazdaság közjóléti tevékenységébe.

Az arborétum 30 hektáros, Gerecse Természetvédelmi Tájegységének része kirándulólhely, ezért közjóléti szerepe kiemelkedő.

Párhuzamosan a program résztvevői a HM Budapesti Erdőgazdaság Sütői erdészetének meghívására meglátogatták a szomódi honvédségi lőtérrel, ahol a lőtéri erdőgazdálkodás rejtelmeit mutatták be.

A bányarekultiváció program keretében a résztvevők megismerhették, hogy a termelés megszűnésével milyen feladatok hárultak az erdőgazdálkodókra.

A látogatók megtekintették a nagygyeházi külfejtés erdősítési munkáit és ennek eredményeit.

Az első nap a szakmai programok befejezése után a hagyományos baráti találkozóra és ünnepi vacsorával folytatódott az Öreg Tó Kemping területén. A vendégeket a Kormorán zenekar szórakoztatta.

A baráti találkozón színpadra szólították az 1972-es Tatán megrendezett Vándorgyűlés résztvevőit, amelyből 10 személy jelent meg a mostani vándorgyűlésen, 41 év után.

A vándorgyűlés második napja az ünnepi közgyűléssel folytatódott, Tatabányán, amelynek a Jászai Mari Színház adott otthont.

A vándorgyűlést Lomniczi Gergely az OEE főtükára nyitotta meg, köszöntve az ünnepi közgyűlés résztvevőit, majd felkérte Zámbo Pétert az OEE elnökét tartsa meg beszédét.

Az ünnepi közgyűlés résztvevőit köszöntötte Németh Lászlóné, a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumot vezető miniszter asszony, Baranyay László, a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. elnök-vezérigazgatója, Schmidt Csaba, Tatabánya megyei jogú város polgármestere, Kocsis Mihály a Vértési Erdő Zrt. vezérigazgatója, a 144. vándorgyűlés főszervezője, házigazdája.

A kitüntetések ismertetése előtt dr. Sárvári János, egyesületi könyvtárnok öre emlékezett az elmúlt Vándorgyűlés óta elhunyt tagtársainkra.

Az ünnepi közgyűlés második részében a kitüntetések átadására került sor.

Az O.E.E. 2013-ban Tiszteletbeli Tagsági Oklevél Kítüntetést adományozott Gáspár Hantos Béla erdőmérnöknek.

Bedő Albert emlékérmét kapott Balogh Csaba Győző okleveles erdőmérnök, dr. Rónai Ferenc okleveles erdőmérnök, Vaspóri Ferenc okleveles erdőmérnök.

Kaán Károly emlékérmét kapott Csóka Péter okleveles erdőmérnök, Mészáros Gyula okleveles erdőmérnök, Nagy Zoltán erdőmérnök.

Decrett József emlékérmét kapott Pál László, Szőlősi Attila és Török József erdőmérnökök.

Az O.E.E. Elismerő Oklevele kítüntetést kapta: Bálint László erdőmérnök, Cziráki László erdőmérnök, Gráczi Elemér erdőmérnök, Hilmer Ferenc erdőmérnök, Iványi Ákos erdőmérnök, Jorzsics Miklós erdőmérnök, Kovács Péter erdőmérnök, Kozma Béláné mérlegképes könyvelő, Major Tamás erdőmérnök, Makra Zsuzsanna Julianna tanár, Müller Attila erdőmérnök, Nagy Gyula erdőmérnök, Palánki Mihály erdőmérnök, Simon György erdőmérnök, Somlai Miklós erdőmérnök, Szakács Sándor erdőmérnök, Vilmányi Márton erdőmérnök, Vizhányó László erdőmérnök.

A közgyűlés folytatásában az *Év Erdésze Verseny* 2013 díjátadására került sor.

Az év erdésze verseny első helyezettje: Szabó Gábor, a HM Kaszó Erdőgazdaság erdésze.

Az Erdészeti Tudományos Intézet Főigazgatója Vadas Jenő Emlékérmét adományozott Haraszi Gyula erdőmérnöknek.

Az ünnepi közgyűlés programjának utolsó pontjaként Kocsis Mihály vezérigazgató és Encsi Csaba vezérigazgató helyettes felkötötték a tatabányai emlékszalagot az Egyesület Vándorzászlójára és átadták a 2014-es évi Vándorgyűlés házigazdájának dr. Jámbor Lászlónak a soproni Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt. vezérigazgatójának.

Szakács Sándor
, az Erdészeti Szakosztály elnöke

FIRKA

Megjelent a FIRKA
2013/2014 – 1. száma

EMT TÁJÉKOZTATÓ

Szerkesztik: Horváth Erika, Miklós Beáta
Pap Tünde, Prokop Zoltán

Cím: Kolozsvár, 1989. december 21. sugárút
(Magyar u.) 116. sz.

Postacím: 400750 Cluj, O.P. 1, C.P. 140.

Tel./fax: 0264-590825; 0264-594042; 0744-783237

E-mail: emt@emt.ro

Honlap: http://www.emt.ro

Exp.

EMT
RO – 400750 Cluj
O.P. 1, C.P. 140